છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

બીજી ચોપડીના

'ડિક્ટેશન શિક્ષક' ભાગ ૨

બીજા ધોરણના

મુખગણિત શિક્ષક

બે આના

સર્વ હક સ્વાધીન

કિંમત ૦-૩-૦

પોસ્ટેજ

માર્ચ

સને ૧૯૨૬

સુરતશહેરનો 'ભૂગોળશિક્ષક'

ત્રણ આના

છગનલાલ મોતીરામ શાહ

'મુખગણિત શિક્ષક' વગેરેના કર્તા—શાહપોર—**સુરત**

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના

રચનાર–છગનલાલ મોતીરામ શાહ
" મુખગણિતના શિક્ષક " વગેરેના કર્તા
રચનારનું ઠેકાણું–શાહપોર–સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા–છગનલાલ મોતીરામ શાહ
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું–શાહપોર, સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૧૦ મી

 સને ૧૯૨૬

મુદ્રક:—ભદ્રશંકર મંછારામ ભટ્ટ
મુદ્રણસ્થાન: કલામય પ્રિન્ટીંગ વર્કસ, ખાંડબજાર–સુરત

કિંમત રૂા. ૦–[illegible]–૦ પોસ્ટેજ જુદું

બીજી ચોપડીનો

ડિક્ટેશન શિક્ષક

ભાગ ૨.

જી. પી. દલાલ, મોરબી એ. વી. સ્કુલ સુપરિન્ટેન્ડન્ટ. જાવક નંબર ૪૧. તા. ૧૯–૧૧–૧૪ના પત્રમાં લખે છે કે

"તમારા તરફથી "મુખગણિત શિક્ષક" નામના ધોરણવાર પુસ્તકો મળ્યાં તેનું સાદ્યંત અવલોકન કરતાં મને બહુ આનંદ થયો છે.

પ્રાથમિક સ્કુલનાં નવાં સુધરેલા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે મુખગણિત વિષયનું શિક્ષણ સરલતાથી આપવાના ઉચ્ચ હેતુને લક્ષમાં રાખીનેજ આ પુસ્તકો લખ્યાં છે, એમ પ્રદર્શિત થાય છે. તેનો ઉપયોગ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓની સમજશક્તિ તેમજ સ્મરણશક્તિ સારી રીતે કેળવાશે તેની સાથે અંકગણિતના વિશાળ વિષયમાં પણ તેમને તે બહુ મદદરૂપ થઇ પડશે એમ હું માનું છું ને આશા રાખું છું કે સારા શિક્ષકો આવાં પુસ્તકોને પ્રમાણ ગણી ઉદાર ઉત્તેજન આપશે."

બીજા ધોરણના "અંકગણિતનાં મનોયત્ન"

મંજુર થયાના હુકમ નંબર તથા તારીખ,

મહેરબાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઈન્સપેક્ટર સાહેબની ઓફીસના એ. જા. નં. ૪૪૧ તા. ૨૧-૭-૧૯૧૯ના પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે "અંકગણિતનાં મનોયત્ન" પાંચ આના. આ સ્ટેટની સ્કુલોમાં બીજા **ધોરણમાં ટેક્સ્ટ બુક તરીકે મંજુર કરવામાં આવેલ છે.**

મહેરબાન વાંકાનેર સ્ટેટના એજ્યુકેશનલ સેક્રેટરી સાહેબની ઓફીસના નં. ૫૧ તા. ૩૦-૧૨-૧૯૧૯ ના પત્રમાં જણાવવામાં આવે છે કે,

બીજા ધોરણના

" અંકગણિતનાં મનોયત્ન " પાંચ આના.

વાં. હ. સા. આ. ના. ૨૭૦ તા. ૧૭-૧૨-૧૯થી આ સ્ટેટની નિશાળોમાં **ટેક્સ્ટ બુક તરીકે મંજુર કરવામાં આવેલછે**

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજંટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે પોતાના હુકમ નંબર ૭૯ તા. ૨-૮-૧૯૧૯થી બીજા ધોરણના "અંકગણિતનાં મનોયત્ન" પાંચ આના.

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં

ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર કર્યો છે.

એ. જા. નં. ૨૯૩ તા. ૧૧-૯-૧૯૧૯ ગોંડળ સ્ટેટમાં

ઇનામ લાયબ્રેરી માટે મંજુર.

હુ. મુ. નં. ૪૧૬૬ તા. ૨૮-૮-૧૯૧૯ રાજકોટ સ્ટેટમાં

લાયબ્રેરી માટે મંજુર.

બીજા ધોરણના

'અંકગણિતનાં મનોયત્ન' વિષે મળેલા અભિપ્રાયો

બીજા ધોરણ માટેનું "અંકગણિતનાં મનોયત્ન" મળ્યું છે તે જોતાં મને આનંદ થાય છે. કેમકે વિવિધ દૃષ્ટિબિંદુએ લખાએલાં પુસ્તકોની ગુજરાતીમાં ખોટ છે. આપનો પ્રયત્ન સ્તુત્ય છે, અને બેશક આપનું પુસ્તક જે અન્ટ્રેન્ડ શિક્ષકોને શિક્ષણ પદ્ધતિ જોવા જાણવાનો લાભ મળી શકતો નથી તેમને માર્ગ પ્રદર્શક થઇ પડશે. એજ" ભરૂચ–ઠારની–ખડકી

તા. ૧૮-૬-૧૯૧૯. **મનમોહનદાસ દ. પતરામ દલાલ.**

"તમારા 'અંકગણિતનાં મનોયત્ન' મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે બીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી થઇ પડવા સંભવ છે.

મુંબઇ, ગીરગામ પોસ્ટ, તા. ૨૨ મી જુન ૧૯૧૯.

કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ ઝવેરી એમ. એ. એલ. એલ. બી.

"આપનું બનાવેલું બીજા ધોરણ માટેનું "અંકગણિતનાં મનોયત્ન" નામનું પુસ્તક મળ્યું. પુસ્તકના મનોયત્ન, તેમાંના દાખલાઓ, રીતો, પ્રશ્ન પૂછવાની ઢબ, વગેરે જોઇ મારી ખાત્રી છે કે નાનાં બાળકોને ગણિત જેવો વિષય સમજાવવામાં શિક્ષક વર્ગને એ ઘણાજ ઉપયોગી થઈ પડે એમ છે, ખાસ કરીને પરચુરણ દાખલાઓનું જુથ ગોઠવવામાં આપે બાળકોના મનની કેળવણી ઉપર વિશેષ લક્ષ આપ્યું લાગે છે. તમારા પ્રયાસને સારૂં ઉત્તેજન મળે એવી ઇચ્છા છે."

સુરત, દેશાઇ પોળ, તા. ૬–૮–૧૯૧૯.

ગુલાબભાઇ રઘુનાથ જી
જુનિઅર એરિથમેટિક વગેરેના કર્તા.

પાઠ ૧.	વાસ	ચંદ્રમા	દીસે
	આવ્યો	ઝગઝગે	કુકરેકૂક
પરમેશ્વરે	તળાવમાં	ઉજાસ	કુકડા
કર્યું	ક્યાંથી	બનાવ્યાં	કુટડા
વટેમાર્ગુ	પાધરમાં	સરજ્યાં	મધુર
ભક્તિ	નાહવાના	કુળાનું	ચંદ્ર
પૃથ્વી	ધોવાના	સઘળું	પડ્યું
ધર્મશાળા	ઓસરી	દયાળુ	ઊડી
બનાવ્યો	તડકે	સરજ્યું	મોઢું
સુથારે	ટાઢ	હોશિયાર	ખુણાખાંચા
નિશાળનું	ઉડાડવા	ઊઠ્યો	ખોળે
બાંધ્યું	અજવાળું	યાદ	ભક્ત
કડીઆ	ઘોર	**પાઠ ૨.**	ધ્યાન
મઘમઘે	અંધારૂં	સૂર્ય	ગવૈયાઓ
ફૂલ	મટે	ઝગઝગાટ	ખુલ્લાં

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

બીજી ચોપડીના ડિકટેશન શિક્ષક.

પાઠવાર અઘરા શબ્દો.

ઉદય
ગૂં ગૂં
પત્ર
ખોલે
ઉમંગી
પંખેરૂં
ધાય
ઢોર
ફૂલ
ભૂલ
પક્ષી
ઊઠ
પ્રભુકેરૂં

પાઠ ૩.

ઋતુ
મહીના
વસ્ત્ર
દિવાળી
કારતકી
કારતક
ટાઢ
માગશર
પોષ
મહા
પતંગ
ઉડાડે
ઉતરાણ
શિયાળાની
ઊનનાં
કપડાં
કયારે
ઉનાળામાં
ફાગણ
સુદ
પુનેમે
દહાડો
વદ
પખવાડીઆં
પંદરમી
તિથિ
ત્રીસ
વાર
ચૈત્ર
વૈશાખ
જેઠ
ઝીણાં
ચોમાસું
અશાડ
શ્રાવણ
ભાદરવો
આસો
ખૂબ
બળેવ
દશેરા
પર્વ
કાઢયા

પાઠ ૪.

ગોકુળઆઠમ
તૈયાર
ધોએલાં
કડકડતાં
નીકળ્યા
ભાઈબંધ
મળ્યો
એકઠાં
ગાડી
ઘોડા
ઠઠ
નાનુએ
આંગળી
વિખુટા
રસ્તા
હારબંધ
દુકાનો
છેડેથી

કંસારાની	કાપડીઆની	લીધું	અંદર
તાંબા	દીઠી	આપ્યું	પેઠા
પિત્તળનાં	સુતરાઉ	કૂદતી	આયોજ
વાસણો	રેશમી	પાઠ પ.	ઓરડીનાં
સુખડીઆનાં	ઊનનું	સોબત	ઠીકરૂં
હાટ	શણનું	સજ્જડ	નિશાન
પેંડા	અરૈચાની	ઘેલો	તાકીને
મિઠાઇ	હાંડી	ગાંડો	ઢગલેઢગલા
ખડકેલી	આરસા	ડાહ્યો	તૂટી
ખરાદી	અંજીર	ત્રણ	ઘાટ
લક્કડ	નારંગી	પૂછયું	રાસ
ત્યાં	સંતરા	કયાં	ડાળી
પલંગ	દ્રાક્ષ	પટેલની	હલાવીશું
પારણાં	ચોગાનમાં	મઝા	દોસ્ત
ઘોડીઆં	સિપાઇઓ	કહ્યું	કર્યું
લાકડાનાં	મિઠાઈ	શેખી	પછવાડેથી
રંગેલાં	કૂદડી	સમજાવીને	રખવાળે
રમકડાં	પુતળી	ઝાંપો	ઝપાટો
પુષ્કળ	કેટલુંક	ઉઘાડી	લગાવ્યો

નાસતો	નીકળ્યો	દિવસમાં	કહ્યામાં
થક	સોબતનું	સાકરબા	ગમ્યું
માથું	ફળ	પુત્રનાં	દીધું
અથડાયું	મળ્યું	ઓવારણાં	ચૌટામાં
ભોંય	પ્રેમ	ફોઈપગલું	રઝળતો
છુંદાઈ	ઠરશે	બાંધ્યું	રસ્તે
લોહીલોહાણ	ભાગ્યશાળી	લાકડવાયો	ગધેડાનું
પકડયો	વિદ્યા	પાડયું	ટોળું
લપડાકો	પાઠ ૬.	ભેટ	મસ્તીમાં
બચ્યો	રખડેલ	ઉછેરવાથી	લાતાલાતી
નાઠો	લાલચંદ	કુટેવ	ચઢયું
જોયું	શેઠ	શીખ્યો	ગધેડાની
ઉભેલો	શેઠાણી	પોળમાં	લાત
ઝાલ્યો	છોકરૂં	અટકચાળાં	તંમર
ખેંચી	વયે	વિચાર્યું	ભેંકડો
સાત	આનંદ	ઇલાજ	તાણતો
ધોલો	રહ્યો નહિ	વંઠી	ઓળખીતા
ચોઢી	વધાઈ	નિશાળે	પહોંચાડયો
કાઢી	સાંભળી	મૂકયો	હાડવૈદને

બોલાવ્યો	ગાદરાં	ઢોરોને	અહીં
ખદખદતો	નીરતો	મૂકતા	કેદ
માર્યો	માંદું	ખવાડતો	બાપુ
ઓસડ	બચ્ચું	પિવાડતો	ગોંધતો
ઓસડવેસડ	થાકી	જાળવતો	ગોંધી
વલે	ખાંધે	વિઆય	બંદીખાનામાં
સમજ્યો	મૂકે	ધણી	પાધરમાં
ભૂલી	ઝોકમાં	મહેનત	ચાંદનીમાં
માંડ્યું	છાંયે	સાચવણુ	છુટું
શિખામણથી	બેસાડતો	બદલ	કૂદવું
સુધરી	વાંસળી	પૈસા	સારૂં
પાઠ ૭.	વગાડતો	વરૂ	ઠરેલ
જક્કી	ઝૂંફેમાં	શિકારી	કહ્યું
ઘેટું	બધાં	પ્રાણીઓ	સંભાળ
ત્યાં	ઊંઘે	અજાણ્યું	સપડાઈ
ભેંસો	સારૂં	મોજમાં	સમજાવ્યું
વાછરડાં	જતન	અભાગીઉં	બધાંએ
પાડાં	ગણાતો	પાઠ ૮.	ઊંઘ્યાં
લવારાં	ઊંચી	લાગ્યું	ફાવ્યો

છટકી	હડીસીંગ	ઊંહ ઊંહ	વરઘોડામાં
ઠેકવા	નાહતાં	ઊઠયો	કોટ
મૂકયાં	રિસાય	અંધારા	પાટલુન
આઘે	છેડોજ	ખુણે	પહેર્યાં
પહોંચ્યું	ભાગ્યે	વીંછી	ટોપી
આનંદે	આડોશી	કરડયો	કહ્યું
માંડ્યું	પાડોશી	ચીસ	ઘાસ
કોતરમાંથી	ભાઈભાંડુ	આવ્યું	ખુશીથી
વરૂએ	બનતું	ટેવ	તૈયાર
તરાપ	દહાડો	ઢોંગ	પાઠ ૧૦
બોડમાં	કંસાર	વેદના	વિષે
બચ્ચું	જમણ	ભોગવવી	યત્ન
તાજું	વધારે	સારૂ	ભોંય
આણ્યું	માંદો	આણ્યું	ગભરાય
ફાડી	વાડકીમાં	પસ્તાયો	વણ
શિખામણ	મૂક્યું	સમજયો	તૂટેલે
પાઠ ૯.	ગમ્યું	આપણનેજ	તાંતણે
રિસાળ	પીરસેલી	રિસાવાની	ચઢયા
સુદ્દલ	થાળી	તપાસી	

માટ	આળસ	ઠયા	ચક્કરમાં
હેઠે	અનંત	બહાદુરસિંહ	દોડાદોડ
પડયો	**પાઠ ૧૧.**	શિવશંકર	ઘૂમી રહ્યો
ફાવ્યો	ચકભિલ્લુ	બન્યા	બેસાડે
ઘાટ	કચ્છ	સાથવાળાએ	સાથીઓ
મંડયો	નંબર	કિલ્લો	થાકયો
ત્રણ	પ્રમાણે	બેસવાનું	જમણી
નહિ	બંધાઇ	હુમલો	ઉઠાડયો
હિંમત	સાથ	વચ્ચે	પેંતરા
હોંસથી	ઠરાવી	દોડવું	ફેંકી
ભીડયો	નિશાળીઓ	પકડનારના	દોડ
છટ્ટી	ગુરુજી	સુધી	પૂર
ધીરજથી	ઠરાવ્યા	ધૂળમાં	જોસથી
પહોંચ્યો	ગઢ	આસરે	ભૂલથાપ
નિરધાર	અજીતસિંહ	લીટો	ટપોટપ
ખંતથી	ઠાકોર	કાઢી	અંતે
યત્ન	રામશંકર	માન્યો	શાબાશ
કર્યો	સરદાર	અંતરે	સૌને
ચગદાઇને	ભિલ્લુ	માંડયું	———

પાઠ ૧૨.	દિવસે	બોલ્યો	ઘાટ
દૃઢ	બોલવાનું	ડગવા	સુંદર
છુટ્ટીની	થોભ	દીધું	જાઉં છું
ભાઇબંધ	ખાતરી	પાઠ ૧૩.	સંભાળ
પાદરે	સુનું	મધમાખી	મુલકમાં
ગેડીદડા	રસ્તો	અધું	સોહામણી
જાઉં છું	બતાવું	સ્વાદે	કુટડા
વિના	અહીં	ગણગણતી	ભપકાદાર
ડગલું	ઝટ	દિવસ	દેખાઓ
ક્યાં	અહાહાહા	પૂછયું	ઉલટા
પીતરાઇ	કહ્યું	કુટુંબનાં	માલમતા
માંદો	યાદ	બેઉને	બગાડો
કયારે	આવ્યા	માણસો	અધું એ
હમણા	સિવાય	છંછેડે	નુકસાન
રંગ	કયાંએ	બંને	મધપુડામાં
જાગ્યો	એટલું	ડંખીએ	ભરૂં છું
મઝા	મોં	મૂકે	નવાઈ
અત્યારે	પાળ્યું	પીઠ	સમજ્યો
ધૂળ	ચાલ્યો	જુઓ	નડીઓ

ઉપયોગમાં	પૂછયું	ફૂટયું	બરડ
બગાડ	કર્યું	કુટેલું	ચીથરાંની
ચાહશે	વહેંચી	પસ્તાયો	પછાડીએ
પાઠ ૧૪.	તલપી	ભૂલ	ખેંચતાણ
માટીનાં	ઉલટભેર	વાંક	કાયર
પુતળાં	દોડતો	સાજું	આઘો
મોસાળ	ઠેસ	રમકડું	વેળાસર
મોળાઈ	પુતળું	વિચાર	શણગારવી
ધાન્યથી	ભાંગેલું	જણાવ્યો	હમણા
ટાઢી	એકઠા	દાબ્યો	બેનપણીઓ
અંગેઠી	ધોતલીમાં	ઉતાવળ	ચોટલો
સળગાવી	ઘાલી	નહિ	લુગડાં
પોંક	ભાંગેલું	પાઠ ૧૫.	ઘરેણાં
ચટણી	ફૂટી	ઢીંગલી	તૈયાર
દિવસ	દઉં	તખતો	કુટી
ખૂબ	હોંસભેર	ઝૂટવી	બદામ
મોજમઝા	દોડયો	ભાંગ્યો	અપાવ્યું
નીકળ્યો	સાંભળ	સરી પડયો	કયારે
હરી	આપ્યાં	ભાંગ્યો	જોએલું

કબાટમાં	સદા	સમજ્યાં	મંગાવ્યા
મૂકેલું	લેશ	ગભરાટમાં	મંગાવ્યું
દીઠું	કલેશ	રમકડાં	આનંદ
માગ્યું	કદીએ	મૂકયાં	સૌ
પરણાવીશ	કોય	માર્યાં	ઠેકાણે
સહીઆરો	પાઠ ૧૬.	ગણકાર્યું	પાઠ ૧૭.
વિવાહમાં	રામચંદ્રજી	સર્વે	વિચાર્યું
કટ્ટા	દર્પણ	ડસકાં	વિષે
સંતાપ	પુનેમની	રોણુ	બ્રાહ્મણ
હળીમળીને	સાંજે	ચઢયા	વિદ્યાર્થી
સાંભળ	કૌશલ્યા	ગાદમાં	મૂર્ખ
બંને	પૂર્વે	મધુર	બ્રાહ્મણનું
સપી	ચંદ્રમા	હાલરડું	ધણી
સઘળો	ઊગ્યો	રડ	ધણીઆણી
શોક	શ્રીરામની	ધીરા	ઊગે
ઘટે	ઇચ્છા	દશરથ	ઊઠતાં
નિંદે	નાનકડા	કર્યું	કચરોપુંજો
બળવંતા	રૂપાળા	વળ્યું	નાહીધોઇ
પરમેશ્વર	ધર્યા	પ્રધાનને	ભક્તિ

વિદ્યાર્થીઓને	ભક્તિનું	ગાર્ડ	સૂવાને
ભણાવતો	પારણામાં	સ્ટેશન	હુંફાળું
કથા	સુવાડી	સંદેશો	પાથરી
ગુજરાન	સોંપી	સોંપ્યો	ચોથાએ
બેઉ	નોળીઓ	પહોંચાડી	દીપડો
પેટે	મોઢું	એટલામાં	પાડયું
છોકરાંછૈયાં	લોહિઆળું	રસ્તે	બદલે
કર્યાં	ગુસ્સો	ખોડંગતો	પસંદ
ઇશ્વર	ચઢયો	માયાળુ	શાબાશી
આધાર	બેઠું	જાણ્યું	છાપખાનાવાલા
સૌ	દીઠા	દુઃખી	ગોઠવણુ
આંગણામાં	ભાંગીતૂટી	મદદ	જણાવ્યું
નોળીઆનું	સમજાવ્યું	ભાઈભાડું	આગગાડીના
બચ્ચું	માર્યો	દીઠો	ગાર્ડને
તરફડતું	પસ્તાઈ	પાજ્યો	સરનામું
દયા	અભાગણી	નવાડયો	મિત્ર
દૂધ	પુત્રના	પાટો	રસ્તો
ઉછેરીને	પાઠ ૧૮.	બાંધ્યો	સડકથી
જન્મ	હોશિયાર	ત્રીજાએ	છુરો

ફેંકજો	ખબરદાર	દયા	ભણેલો
નીમેલે	પાઠ ૧૯.	ધરાવો	હોશિયાર
ઠેકાણે	ડાળીએ	નહિ	હોશિયારી
ખડખડાટ	દોરડું	હડસેલી	મુલકના
સિસોટીનો	બાંધી	હીંચતા	નીમણુકની
દૂરથી	હીંચકા	ખસેડયા	હુકમ
સંતાડી	રીતસર	ચઢાવ્યો	શાહજાદા
પંપાળીને	ઠરાવ	સાથીએ	શાહજાદીઓ
પહોંચી	હિંચોળે	બઝાડી	ધારૂં છું
ઠરાવ	પ્રમાણે	ખવડાવ્યા	ફેરમાવશો
પ્રમાણે	બિચારો	માન્યો	વાતચીત
ફેંકયું	ઉલટું	પાઠ ૨૦.	ચીતરામણ
કેળવ્યો	તોફાની	પાદશાહ	રમકડાંથી
આઠ	બાંધ્યો	ઓદ્ધો	તહેનાતમાં
પંદર	વચ્ચે	ખલીફા	ગમત
મિનિટ	માથું	રૈયતનો	છોકરવાદી
ઝપાટાબંધ	કોણી	શરીર	પાદશાહે
મોઢામાં	ઢીમણું	મજબુત	પૂછયું
ધણીનું	છાતીવાળો	દેખાવડો	નામદાર

સમજુતી	ઔઢા	અહીંજ	ઉતરવા
દિવસ	મીઆં	કોહલાં	ત્યાંજ
ચઢેલો	કઠણ	કુતરાં	ઉતારીશ
ફરજંદોને	હૈયાના	વરૂ	પહોંચ્યા
ઉછરે છે	નીમણુક	તરસ	મદદથી
બગડશે	૨૬	હમણાજ	પાઠ ૨૨.
અલ્લાએ	પાઠ ૨૧.	ખોંખારો	પડછાયો
દેખાવડાં	આંધળો	સાંભળ્યો	ભાગોળમાંથી
ખેલતો	લંગડો	બોલાવ્યો	હાડકું
ગુનો	ઢેકા	અહીંથી	જડયું
સાંભળી	ઢળીઆવાળી	ચઢાવશો	ચાટે
વિચાર્યું	ભોંયમાં	પરમેશ્વર	ધૂળમાં
દીલમાં	ચઢયો	ચોકખું	દાટે
રૈયતની	ઠોકે	દુઆ	કાઢીને
સંભાળ	રસ્તો	મદદ	કરડે
વિષે	ગભરાયો	મજબુત	અહીં
વિચાર	વિચારમાં	બંને	થોભીશ
બદલાઈ	જણાય	બેસાડી	પડાવવા
દીલગીરી	પક્ષી	ઘોડી	ખાઉં

મોંમાં	મુઓ	હડખાએલા	જીઠું
દોડતો	ખોળ	મૂર્ખ	છુટું
કિનારે	પડાવી	દેખાય	મૂકી દીધું
કુદકો	દાનત	હડખાએલું	ઉંચકયાથી
અર્ધી	ગુમાવ્યું	ગણુકારતાં	અભડાયો
ઝટ	તાકે	થોડેક	ખુલ્લું
ભાંગેલો	ગુમાવે	પેઠેજ	દેખાયા
પૂલ	પાઠ ૨૩.	કહ્યું	ભરોસો
ચઢયો	બ્રાહ્મણ	સંદેહ	બ્રાહ્મણે
અદેખો	ત્રણ	હડખાયું	ગુમાવ્યું
ભસવા	ઠગ	દરકાર	પાઠ ૨૪.
મોઢામાં	બકરૂં	ઠાવકું	વિષે
દેખાતું	ખરીદ	પહેરેલું	મનુભાઇ
માર્યાં	કર્યું	દેખાઓ	ભાનુએ
થાકીને	વાટમાં	શિકારી	માર્યો
ભોંભોં	મળ્યા	શિકાર	લડતો
મળ્યું	વિચાર	હડખાયું	કર્યું
નહિ	કર્યો	બચકું	ફકત
ભૂખે	માથું	વિચાર્યું	ભખોટો

પૂછીને	પાઠ ૨૫.	સૂણી	દુઃખથી
પૂછ્યું	કુહાડી	સાદ	મૂલ
પૂછવાનું	પિતાની	વડે	ઠરાવ
ગોળમટોળ	બન્યો	માથું	રૂપીઆ
ચળકતો	ભાયડો	કાઢી	હૈયું
ચટાપટા	બહાદુર	સંપત	પંપાળતાં
ગમ્યો	શાણો	જગનાથ	કહ્યું
બગાડયું	ઘાવ	પાઠ ૨૬.	બચ્ચા
છીનવી	ભાળે	છૈયેછોકરે	પરદેશીને
ખોટું	ખેલતો	ભરપુર	સોંપું છું
એટલુંજ	ઝાંપે	પૈસેટકે	બાંધી
વિના	તળાવે	હાલત	દુઃખ
સમજ્યો	હલાવ્યું	બગડતી	બરદાસ
પૂછયા	નિહાળ્યું	ખૂટી	ખાવાનામાંથી
ભરોસો	ડર્યો	ખૂબસુરત	ભૂખ્યો
શિખામણ	દીલે	ઉમદા	પરવડે
ભૂલીશ	પડી	દેશાવરથી	પૈસા
નહિ	સદા	પસંદ	ફેંકી
———	ઝૂલતાં	ભૂખના	ભૂખે

વેચ્યો	કુટડા	વળ્યું	પેઠું
જુઓ	ક્યાંથી	ખડખડાટ	જરદીના
પ્રાણી	શિકારીઓનું	ઝાલ્યું	વાસણ
હેત	લલકારવું	વખોડતું	ગભરાટથી
પાઠ ૨૭.	ભસવું	સંકટમાંથી	માર્યું
ચોકખા	ઊઠયું	ફસાવી	રંગાએલું
ત્યાં	નાઠું	વિચારે	સિંહ
પડછાયો	છલંગ	વખોડવી	દીપડા
શીંગડાંનો	ઠેકડા	વખાણવી	પ્રાણી
લાગ્યું	દોડયું	પાઠ ૨૮	વિચાર
શીંગડાથી	આઘે	નકલ	ગભરાશો
શોભે	પારધીઓ	શિઆળ	પરમેશ્વર
એટલામાં	છેટે	દિવસથી	સૌને
પાતળા	દોડતું	ઇચ્છા	પ્રધાનનું
જણાયા	પાધર	ભૂખ્યું	પથારી
બડબડવા	વટાવી	શાહેરમાં	આંગણે
લજવ્યું	પહોંચ્યું	ભર્યાં	સોંપ્યું
સુંદર	ફેલાએલી	ગભરાયું	ચટાપટા
દેખાત	ખેંચતાણ	રંગરેજના	ડીલ

લુહારની	મેળાપ	અભેસીંગ	તરાપ
કોઢમાં	અહીં	બાપકર્મી	ઠેકાવી
પેડું	હેતથી	રાયપુરમાં	માથું
ભઠ્ઠીમાં	ચડભડી	મોહનસીંગ	ઉડાવી
સળીઆ	નડવા	માનસીંગ	દીધું.
ધગધગતા	મોઘે	પરણાવ્યો	બહાદુરી
ચાંપ્યા	શેખી	રાજપાટ	બનાવ્યો
દાઝયું	ચોટામાં	સોંપ્યું	લશ્કર
પાઠ ૨૯.	બેઉ	તીર્થમાં	હિંમત
જેઠ	રડયું ખડયું	વતન	લૂણ
મહીનામાં	પૂછયું	છોડયું	તૈયાર
નાનુભાઈનાં	ચઢાવી	દૂરના	ફતેહ
લગ્ન	દાદીમા	દેશમાં	દહેરામાં
દાળ	શેરડી	ઉદેસીંગ	પ્રાર્થના
સાકર	ભારેખમ	હોશિયારી	ઘંટ
આણ્યો	ઉપયોગમાં	દશેરાનું	તડંગધુમ
વહુને	સૌ	પર્વ	ડંકા
પિએરથી	પાઠ ૩૦.	મેદાનમાં	ફરફરતાં
ટાંકણે	આપકર્મી	ઓચીંતી	નિશાનો

દુશ્મનની	ચર્યો	ગજા	હંમેશાં
તૂટી	કૂદતો	ઉપરાંત	ચોકખાં
લડાઈ	તડુકતો	પેટ	ભૂલ્યો
ખૂબ	ખાબોચીઆમાં	ફુલાવવા	ધ્રૂજતો
ફેંકયો	દેડકું	પાઠ ૩૨.	સોભાગચંદ
ઠેકડે	ચગદાઈ	લાલશંકર	ધ્રૂજે
પહોંચ્યો	ગભરાતું	દિવસે	ધરમદાસ
મુઓ	કૂદતું	શિખામણ	ગુરૂજી
નાસભાગ	ઠેકડા	ખરડાએલે	પહેર્યાં
ભેટયા	દોડી	નિશાળમાં	ખાદીનાં
વરમાળ	શકતું	કહ્યું	ધોએલાં
પહેરામણીમાં	દેડકી	ભિખારીનો	ટાઢ
મેળવ્યું	ચઢાઉ	રસ્તો	ઝીણાં
નહિ	ફુલાવી	તળાવડીમાં	ઋતુમાં
પાઠ ૩૧.	ફુલાવ્યું	ઉતર્યો	સાહુકારનો
બળદ	દુઃખ	લપસી	લુગડાં
દેડકો	વેઠે	અંદર	નાહતાં
તળાવમાં	ગુસ્સે	કાઢવા	વર્ગમાં
દેડકાં	ફાટી	ખરડાયાં	કચરાશા

ભૂલતો	જડયો	શેલો	સંસાર
ઢીલ	પાડોશમાં	ધોબી	નવરંગી
બગડવાથી	અહીંથી	ધોબણનાંજ	ફૂલ
કસ	હમણાજ	રાજમાર્ગ	શોભતાં
બોરીયાં	બળદને	ડુંકડું	તરુપાન
છુટા	દોરીને	નજીક	કરાડ
ટોપી	સ્ત્રી	વસ્યા	સિંધુ
ધોનાર	ખાતરી	ખંતીલા	સરિતા
પાઠ ૩૩.	પગલાં	હોશિયાર	ઘાટ
ઉપયોગ	ફાટ	પુષ્કળ	રળિઆમણી
બ્રાહ્મણના	અર્ધાં	પૈસા	વનવાટ
વાણીઆના	ઢંકાયલાં	મેળવ્યા	શિઆળે
ભાઈબંધી	જાણ્યું	પાઠ ૩૪.	શીતળ
શહેરમાં	આંગળામાં	પ્રભુનો	ઠંડક
ધંધો	અંગુઠીઆં	મહિમા	સૂર્યનો
બ્રાહ્મણે	જોડવાં	જગપતિએ	નિરાધાર
દેશાવર	ઘાલેલાં	રચના	દિવસમાં
પસંદ	નિશાનીઓ	પ્રાણીઓ	ઝૂલતાં
સારૂ	કયાંથી	સરજાવ્યાં	મધુર

નાદ	તંબુ	છાંટે	પૂર્વે
સૂદમાં	તાણેલ	ચૌટાં	લીમડાનો
ચંદ્રતણી	નાળિએર	ગુંજાર	કસરતશાળા
આનંદ	તાડ	ચાંદની	સાંજે
મેદાન	ધજા	સ્વાદે	કસરત
આંખડી	વાવટા	શિખંડ	આથમે
સાંભળવાને	પૃથ્વી	પશ્ચિમ	આથમણી
કર્યું	પલ્લવ	દક્ષિણ	ઓળો
દાંત	શરીરે	સુખીઉં	વસ્તુઓ
ચાવણું	પોપટ	**પાઠ ૩૬.**	ઉત્તર દિશા
ઉપકાર	કલોલ	દિશાઓ	દક્ષિણ દિશા
કળા	તીતર	પશ્ચિમ	દહાડે
સરજી	કબુતર	નિશાળની	અંધારી
પાઠ ૩૫.	પંખી	ટેકરાઓની	કઠણ
વસંત	વિશેષ	જાઉં છું	હંમેશાં
ઋતુ	બેશ	ઊગતો	દીઠામાં
સ્હોય	કેસુડો	ઉગમણી	પીઠ
વનસ્પતિ	ધોળીને	પૂર્વ	જમણા
વિશાળ	ફુવારા	દિશા	

પાઠ ૩૭.	કહ્યું	જણાવવાને	ખુરસી
નિશાળનો	જોઉં	વચમાંથી	શાબાશ
નકશો	દોડતો	ભૂસી	સમજાવતાં
સ્લેટ	સમજણ	ઓટલો	પાઠ ૩૮.
બેસતા	જુઓ	ઉતરવાને	સ્ટેશન
દહાડે	મથાળે	મધ્યમાં	કાઢતાં
વિજયા	ઉત્તર	પગથીઉં	શીખ્યો
બારણામાં	દિશાઓ	મૂક્યું	શીખવશો
સાથીઓ	ત્યાં	થોરની	સ્લેટ
પૂરતી	મૂકી	કસરતશાળા	પૂર્વ
મુકુંદ	પૂર્વ	લંબચોરસ	પશ્ચિમ
કાઢેલો	પશ્ચિમ	પગથીઆની	નિશાન
દાંડી	દક્ષિણ	પાટીઆથી	મુકાવ્યું
કાઢી	ફુટ	ચઢતી	ડગલાં
ઠાકોરદાસ	ફુટપટી	ગેલેરીઓ	વચ્ચે
ઓટલે	લંબાઇ	બેઠકોની	ચાળીસ
પ્રમાણે	પહોળાઈ	ટેબલો	મૂકી
કાઢતાં	રસ્તો	મૂક્યાં	અડકેલાં
નંબર	બતાવ્યો	માસ્તર	નિશાન

ઓળંગી	ઢોરો	મઝા	વાળુ
ચીતરવી	વજ્યા	પશ્ચિમ	સગડીની
દોરી	આંબાવાડીમાં	કાંઠા	મનસુખ
પ્રમાણે	પહોંચ્યા	ભાડું	મોસાળથી
પૂલ	નિચાણમાં	વહેણ	દહાડે
ખેતરો	ચતુરલાલ	બતાવ્યું	ગમ્યું
ઠેકાણે	વહેળો	ચાલાક	શીખવતા
મથકની	ટેકરી	અહીંથી	ચઢયા
ગોચર	ઢાળ	ડાંગરના	રૂપીઆ
સમજ્યો	આસપાસનો	પાળ	ખાડો
પાઠ ૩૯.	દેખાવ	કયારડા	ગંધ
સહેલ	સૌ	હોશિયાર	પુરાવી
દહાડો	દહેરૂં	ઉંચી	નંખાવવા
વર્ગ	ધજા	સુગમ	બંદોબસ્ત
ભરાએલો	ઊડતી	મસ	મુસલમાનને
વગડામાં	ઇશાન	પુરો	હવાલદાર
ખૂશ	ટાઢો	પાઠ ૪૦.	ઢેડ
નીકળ્યા.	લલ્લુ	અધિકારીઓ	મામલતદાર
પો પડામાં	તળાવ	શિઆળામાં	ભરણાના

રાવણીઓ	લુગડાંવાળો	ખેડુત	ત્યારે
તાલુકે	વેણીલાલ	ખેતરમાં	પશ્ચિમ
ઢેડને	ગેરહાજર	દુકાનદારો	આથમે
તલાટી	માંદો	ઉઘાડે	આથમ્યા
સાહેબ	દાક્તર	નિશાળે	સળગે
પૂરવા	પાઠ ૪૧.	ઊગતો	વાળુ
હરિભાઈ	આકાશ	પક્ષીઓ	તૈયાર
કોથળી	સોનેરી	પક્ષી	દહાડાનો
કયાં	પથરાઈ	શોધવાને	ઘોંઘાટ
ખેડયું	વાદળાંની	ઊડતાં	ધીમેધીમે
જાઉં છું	ધગધગતા	સઘળી	ચોતરફ
ત્યાંથી	અંગારા	વનસ્પતિ	અંધારૂં
વહેંચતો	અજવાળું	ખીલતી	પાઠ ૪૨.
હુંડી	ચળકતો	મધમાખો	લક્ષ્મણ
માસ્તર	ઊગે	ખીલેલાં	રામચંદ્ર
બોલાવ્યા	ઊઠે	ફૂલો	ઊઠી
ટપાલી	દાતણપાણી	ચૂસે	સ્ટેશન
એટલામાં	ધંધે	ઠંડા	ટાઢ
ધોએલાં	વળગે	આનંદ	ઠંડી

કુંકાય	ઉખડી	સઘળાં	થાઉં છું
મોઢું	ફળીઉં	સાંભળવાનું	ઝાંખો
સર્વે	ભૂલ	થોડાંક	પ્રમાણે
વચ્ચે	છેટેના	સહેલાઇથી	કહાણી
પહોંચ્યા	દરીઆ	ચુરો	કયાંથી
ટિકિટ	વાદળાંને	ખડીઆમાં	વિષે
બારણાં	ઘસડી	ડુબાવી	પૂછો
કર્યાં	ધાન્ય	પાટીઆ	સાંભળો
ગુંગળાઈ	ખેંચાઇ	શરીરમાંથી	જન્મ
બીજું	ફૂલમાંનો	કણ	તળીઆ
પ્રાણી	ઉનાળામાં	ચોંટી	સેંકડો
બારણું	અકળામણ	અક્ષરો	ઉંડા
ઉઘાડી	સમજવામાં	સેકાઉં	જંતુઓ
ઝપાટો	પાઠ ૪૩.	પીગળતો	બનાવ્યો
તોફાન	નિર્દય	ચૂસી	ડીલમાં
નળીઆં	કકડો	ઓગળતો	છિદ્રો
ઉથલી	મૂલ	ભઠ્ઠીમાં	થર
ખેતરમાંનો	પૈસાના	કઠણ	દબાઈ
મૂળમાંથી	દુઃખ	ગાંગડો	ઊંઘ

ચાંચવા	ટીપવાથી	ટાઢું	હકીકત
પાવડા	લાંબાં	પાઈ	પસંદ
ભોંયમાંથી	પાતળાં	પૈસા	ધાતુ
ખોદીને	ભોંયમાંથી	સિક્કા	ખાણમાંથી
કોથળામાં	ચળકતું	સિવાય	જસત
અહીં	પતરાં	ટંકશાળ	મેળવણીથી
આણ્યો	લોટા	પાઠ ૪૫.	ખૂબ
હકીકત	લોટીઓ	પિત્તળ	પીગળીને
પાઠ ૪૪.	ચંબુ	પિત્તળના	કઠણ
તાંબું	નાળચાં	દહાડો	તાળાં
તાંબાનાં	તાંબાકુંડી	દલસુખને	મજાગરાં
વાસણો	કથરોટ	પૂછયું	કડાં
પુષ્કળ	બેડાં	કયાંથી	સાંકળો
ધંધો	ઝાંખાં	વિષે	આપણા
કંસારા	માંજીએ	શીખવ્યો	વાપરવાનાં
ટં ટં ટં	થર	ધાતુ	ઘણાંખરાં
પતરાં	બાઝેલો	વર્ગના	ઝાંખાં
હથોડા	કાટ	છેલ્લો	તપેલાં
ટીપે	ખાટી	જાણતો	થાળીઓ

લોટા	પાઠ ૪૬	મૂળ	હરો
લોટીઓ	વર્ગ	તદન	ધરો
વાડકા	છોડતી	શકાતું જ	દાંડી
તાસકો	ઊગી	ઊગે	જડ
બરણી	નીકળ્યું	ઝીંઝવો	ઉપલાણે
પવાલી	રસ્તામાંથી	ચરાઉ	પાણીવાટમ
શિરોઈ	જુઓ	ખેડુતો	ઊગ્યું
ખાટી	છોકરૂં	સુકવીને	સુંવાળી
કટાય	પાંદડીનું	પુળીઓ	સરકટ
ચઢાવી	કુમળું	ગંજી	વાટ
જલદી	ત્યાં સુધી	તળાવની	સુકાય
કટાતું	છાપરાં	ગડીઓ	સાદડીઓ
માંજેલાં	દોરી	સુગંધ	સુપડાં
ચળકતાં	વણીને	મોથ	ટોપલીઓ
ચળકાટ	ખાટલા	ખુજળી	પાંદડી
સસ્તું	સુળીઆં	ધુપેલમાં	તમાકુ
કુંચી	સોયા	અત્તર	કુટીને
દોડતી	ધારવાળી	પાંદડીવાળું	પલાળે
———	એટલાં	જાળ	ભેજ

પાઠ ૪૭

ગુચ્છો
સાંઠા
ચંદુલાલ
પરાળ
પાંદડી
ગાંઠો
કાતળી
ઇબ્રાહીમ
ઝીણું
સેંકડો
ઘઉં
મહીકાંઠા
નાગલી
થેક
સામો
છડીને
ઢેબરાં
ખસલી
કડબ
નવાઇ
ઢોરને
રાતડીઆને
મીઠો

પાઠ ૪૮.

ખેડુત
વસ્ત્રો
ધંધામાં
સખત
પહોંચું
સામડું
ભાથું
રોટલા
અથાણું
ચટણી
ખવડાવું
કોદમાં
નીરૂં
છાશ
મજબુત
કૌવતવાળું
ગએલા
હોઉં છું
ઊંઘ
આળસુ
સુથારે
બનાવ્યું
ખેંચી
કોશ
હળપુણી
લુહારે
ચવડું
સડ
ધુસરી
બળદ
છડો
ખેડાઇને
તાત
સઘળો
સંસાર
ફૂલ
ધાન્યને
નીપજાવે
અન્ન
લઈ
સંતોષે
ઉત્તમ

પાઠ ૪૯.

કેશવરામને
દિવાળીને
ટાંકણે
કયારડા
પૂછયું
ઝપાટો
ધરૂ
તરૂ

ઉખેડી
છુટું છુટું
ઝીલવો
કીચડ
સુકવશે
દાણા
ભરડીને
ખાંડવાથી
રાંધીને

પાઠ ૫૦.

શેરડી
રણછોડ
કોલુ
સાંઠા
સંબંધી
પુષ્કળ
ખાતર
કકડા
દબાવી
વેંત
ગાંઠા
વાડ
પીતને
અગિઆર
ડુક્કર
શિઆળવાંને
પેસી
નુકસાન
અટકાવવાને
સંભાળ
પાકટ
કોલુમાં
પીલવાથી
તાવડામાં
ઉકાળે
ઉકાળતાં
ઘટ
ટાઢો

પાઠ ૫૧.

રોટલી
રસોઇ
તપેલી
વચ્ચે
બેઉ
સાંભળતી
દાંત
ઘરડાં
ઉજળો
દૂધ
સફેદી
ચુલા
રંધાઇને
માંદા
દળી
લોટ
કણેક
હિસાબે
ઉપયોગી
પૈસાદાર

પાઠ ૫૨.

મધમાખ
મધપુડો
લટકતો
વાઘરી
કામળો
ઓઢીને
ધુણી
બગાડયું
ઇચ્છા
ફૂલ
પંડે
ઇંડાં
સૂકવાનું જ
ખુણાવાળાં
ઉછેરવામાં
જન્મ

એકઠું	**પાઠ ૫૩.**	ગળી જાય	દીઠી
રક્ષણ	બતક	બચ્ચાં	નહિ
સિવાય	મરઘાં	જાળવે	વારૂ
ડંખ	શેખ કાદર	ખડખડે	ચીં ચીં
આળસુ	મુસલમાન	ત્યારે	નાખ્યા
મહીના	પહોંચ્યા	બીકણ	એકદમ
ચોકુખાં	ખાબોચીઆ	છેડવા	ઊડતી
જંતુને	વારંવાર	ધસીને	ઉપાડી
અહીં	પીછાં	માંજર	ઊડ ઊડ
દયા	ચીકટ	દીપે	અણીદાર
ત્યાંથી	ભિંજાતું	ઉકરડા	જીવડાં
હુન્નરતણી	કાદવમાં	ખોતરવાની	રૂ
ચૂસી	દાંડીઓ	ટેવ	તણખલાં
જીવડું	જોડાએલાં	વહાણું	વસ્તુના
દીસે	દાંત	કુકરે કૂક	ખુણે ખોચરે
આળસ	દાઢ	ધંધે	પીછાં
કરોળીઆ	અણીદાર	વળગું છું	ઊન
મંકોડા	ઝડપથી	**પાઠ ૫૪.**	ગોઠવી
ઉદ્યોગી	ભિંજાય છે.	સૌએ	ઝુંડાં

ભુરાં	કેશવાળી	ટટ્ટીઓ	ઝુમખો
ટપકાં	જાંઘના	ખાડાઓ	ગધેડું
દિવસે	થાપા	કુદાવે	વહ્યા
ઊડતાં	નક્કર	ઉપયોગી	ઘણી
મેળવતાં	દાબડો	જીવ	સંભાળ
રઝળીને	સપાટ	ખેંચે	અડીઅલ
ધીમે ધીમે	ભોંય	શિકારમાં	ઢોઠ
ફાયદો	ઝપાટાબંધ	બરદાસ	મહેનતુ
નુકસાન	વચ્ચે	લગભગ	ધીરજવાળું
વીણી વીણી	દાંત	ત્રીસ	બરદાસ
સમડી	ચપટા	પાઠ ૫૬.	કહ્યાગરૂં
બચ્ચાં	ભુસું	પ્રાણી	સિવાય
પાઠ ૫૫.	મઠ	જગુભાઇ	તબેલામાં
પ્રાણીનો	દોડનારૂં	નાળબંધ	ટટ્ટુ
સુંદર	પાણીદાર	ઉંચકી	ખચ્ચર
પુછડી	નીમકહલાલ	વિચાર	ડુંકું
ગરદન	પ્રીતિ	ગધેડાને	ડુંગરા
સુંવાળા	બીકણુ	શેઠે	પાઠ ૫૭.
ચમકતા	શરત	પુછડીને	ગોકળગાય

તફાવત	પેટ	ઉંચું	ઘેરા
ધડ	પેડુ	સૂંઘી	ખુલતા
ડોકું	કેડો	જોયું	પડીકાં
મોઢું	નીચલા	સુંવાળી	કીરમજી
મોંમાં	ઢીંચણુ	ટાઢી	પાઘડી
દાંત	થાપાને	મઝાની	સેલાં
તાળવું	જાંઘ	ફીકર	બાયડીઓના
મોઢાને	સાથળ	ધબાકો	સાલ્લા
હોઠ	પાટલીની	સાંભળ્યો	ચઢાવે
હડપચી	તળીઉં	સંભળાયો	મેળવ્યો
પાંપણુ	પછવાડે	વસ્તુનું	કેસરીઓ
લમણાં	એડી	જ્ઞાન	તપખીરીઓ
શીંગડાં	ઘુંટી	ઇંદ્રિય	નારંગી
મૂળ	પાઠ ૫૮.	પાઠ ૫૯.	જાંબુડો
ત્યાંથી	ઇંદ્રિયો	રંગરેજની	કત્થાઇ
વચલે ગાળે	સ્વાદ	કાસમમીઆં	રાખોડી
કાંડું	જાણ્યું	સૌથી	ધોળો
હથેલી	લાંબું	કપડાં	સમજ્યો
આંગળાં	ટુંકું	છુટ્ટીને	મૂળ

જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો

દિવાળી. શિઆળ. શિઆળો. વિખુટા. પિત્તળ. મિઠાઈ. સિપાઈ. ઈલાજ. શિકાર. શિકારી. રિસાળ. રિસાય. રિસાવું. ઝિલ્લુ. કિલ્લા. સિક્કો. વિવાહ. ઇચ્છા. સિસોટી. બિચારો. વિચાર. વિચારી. વિચારું.

ઓછાવત્તા	ઉઘડા	દોરી	રંગદાર
ગુલાબી	ફાટી	વાણીઆની	પશુ
પાઠ ૬૦.	દહાડામાં	છીંટ	પંખીને
લુગડાં	બનાત	ખાદી	ઢાંકણુ
ઉઘાડો	ફલેનલ	બાસ્તો	પરમેશ્વરે
મૂજે	ધોતલી	સેલું	રૂવાં
ડીલ	અંગરખી	જામદાની	ગરજ
ટાઢ	ઊગે	જંગલી	માછલાં
ટેવ	ક્રાંતીને	ચામડાનાં	ભીંગડાં
નઠારી	સુતર	યાદ	શરીરનું

પિએર. ભિખારી. નિચાણ સિવાય. વિઆય. શિરોઈ. હિસાબ. નિશાન. નિશાનો. નિશાની. વિદ્યાર્થી. વિશાળ વિશેષ. વિજયા. ઈશાન. પિવાડતો. શિખામણ. નિહાળ્યું. શિઆળવાં. નિરધાર.

ધણિઆણી રળિઆમણી. અગિઆર. લોહિઆળું હોશિયાર.

હુક્કર. સુદૃલ. ઉત્તર. ખુલ્લું. સુક્કાં. છુટ્ટી. ગુસ્સો. ઉદ્યોગી. ગુચ્છો. સુકુંદ. કુટુંબ. સુથાર. ઉજાસ. ઉનાળો સુવાડી. ગુમાવે. કુહાડી. ઉઠાવી. કુલાવી. કુવારા. સુળીઉં. સુખીઉં. પુરાવી ઉઘાડી. ઉઘાડો. ડુબાવી. જુવાર. કુદાવે. ગુમાવ્યું. સુકાવ્યું. કુલાવ્યું. પુષ્કળ. દુશ્મન. ઉઠાડયો. ઉડાવવા. કુલાવવા.

ચીસ. રીસ. ઠીક. શીખ. ડીલ. પીછ. પીઠ. બીડ. પીવી. તીણી. દીઠી. મીઠી. લીધી. કીધી.

ફૂલ. ભૂલ. તૂલ. પૂલ મૂલ. ખૂબ. ખૂશ. ઊન. દૂર. પૂર. ધૂળ. સૂદ. લૂણ. મૂળ.

કઠિન શબ્દો

ખૂટી, તૂટી, ફૂટી, ઊઠી, ઊગી, ઘૂમી, પૂરી, સૂણી, ભૂસી, ઊગી, ચૂસે, મૂર્ખ, સૂર્ય પૂર્વ, ધ્રૂજે, રૂ, રૂડું, ફૂટેલું, ફૂટયું, પૂછયું, ભૂખ્યું, ઊઠયું, કૂદતું, કૂદવું, ઊગ્યો, ભૂખ્યો, તૂટેલો, ઝૂડવી, મૂકેલું, ભૂલીશ, ઊગતો, પૂરવા, રૂપીઆ, ધ્રૂજતો, ભૂલથાપ, ખૂબસુરત.

ચંદ્ર, વંઠી, ખંત, તંબુ, જંતુ, ચંબુ, ઘંટ, ગંધ ઠંડી, ધંધો, ગંજી, પંડે, ડંખ, અંધારું, ચંદ્રમા, રંગેલું, અંજીર, સંતરાં, તંમર, નંબર, છંછેડે, ડંખીએ અંગેઠી, સંતાપ, સંદેશો, સંતાડી, સંભાળ, સંઘાત, સંકટ, સંતોષ, સંબંધી, સંસાર, કંસાર, કંસારો, પંપાળી, લંગડો, ખંતીલા, ઠંડક, હંમેશાં, અંગારા, ટં ટં ટં, રંધાઇ, મંકોડો, જંગલ, જંગલી, પંદરમી, બંદીખાનું, રંગદાર, રંગાએલું, ઢંકાએલું, અંગુઠીઆં, નંખાવવું, ટંકશાળ, સંભળાયો, અંગરખી,

બાંગ, હાંડી, ગાંડો, ઝાંપો, ખાંધે, ફાંફાં, ભાંગી, દાંડી, કાંઠો, સાંઠો, ગાંઠો, ઝાંખો, દાંત, જાંઘ, તાંબુ, લાંબું, કાંડું, માંદું વાંસળી ચાંદની, આંગણું બાંધ્યો આંધળો, ચાંપ્યું, ભાંગ્યું, ટાંકણે ગાંગડો, માંજીએ, સાંકળો, માંજેલું, પાંદડી, ડાંગર, ખાંડવું, રાંધવું, માંજર, પાંપણ, કાંતવું, ઢાંકણ, સાંભળ્યો, તાંબાકૂંડી.

નિંદે, સિંહ, સિંધુ, ઈંચ, ઈંડું, હિંમત, કિંમત, હિંચોળે, ભિંજાતું, ભિંજાય.

વીંછી, સીંચી, છીંટ ચીં ચીં, ઢીંગલી, ઢીંચણ, હીંચકો, શીંગડાં, ભીંગડાં,

ઉંડું, હુંડી, ઉંચકી, કુંવર, ગુંજાર, ટુંકડું, કુંકાય, હુંફાળું, છુંદાઈ, ગુંગળાઈ, સુંવાળી.

ઊંઘ, હૂંફ, મૂંજ, ઊંહ, ગૂં, ગૂં, ભૂંકે, સૂંઘી,

પેંડા, વેંત, ભેંકડો, સેંકડો, પેંતરા, ખેંચાઈ, ખેંચતાણ.

મોં, ભોં ભોં, ઢોંગ, પોંક, ચોંટી, સોંપી, સોંપ્યા, ગોંધતો, ખોંખારો, ઘોંઘાટ

દિશા પિતા, વિષે, મિત્ર, ચિત્ર, વિદ્યાં, છિદ્રો, શિખંડ, દિવસ, શિવશંકર,

ઋતુ, સુતું, જુઠું, ભુસું, છુટ્ટું, છુટો, સુબો, ગુનો, ચુરો, ચુલો, ભુરો, સુઓ, ભુરૂં, ભુરૂં, સુખી, સુખી, સુધી, ધુણી, ખુણા, દુઆ, કુવા, કુટ, પુત્ર, કુકડા, કુટડા, ઉદય, પુતળી, કુદડી, મુલક, ઉલટ, ઉલટા, ઉલટું, દુભવો, પુછડી, ઉમર, હુકમ. કુતરૂં, હુમલો, કુદકો, ઝુલતાં, ઉમદા, ખુરસી. સુગમ, લુગડું, ઉથલી, ઉખડી, કુમળું સુપડું, ધુસરી, ઉજળો, જુમખો, સુતર, પુનેમ, કુટેવ, ઉછેરી, ઉભેલો, ઉતરાણ, ઉતારીશ, ઉછેરવું ઉકાળતાં, ઉકરડા, ઉગમણી, ઉપરાંત, ઉપલાણ, ઉપયોગ, ઉદેસીંગ, ગુજરાન, નુકસાન, કુટપટી, સુખડીઓ, સુતરાઉ, સુકવશે, મુસલમાન.

ત્રીસ. લીટો. દીઠો. મીઠું. તીર્થ. દીધું. સીધું. લીસું. લીલું. ટીપે. દીસે. ધીમે. પીછાં. નીરૂં.

શીખ્યો. ભીડયો. નીમ્યો. ટીકડું. શ્રીરામ. દીપડો. નીમેલો. ઢીમણું. છીનવી. કીમતી. શીતળ. તીતર. કીચડ. જીવડું. ચીકટ. પીરસેલું. પીતરાઈ. નીમણુક. પીગળતો. કીરમજી. લીલાંછમ. શીખવશો નીમકહલાલ. ચીતરામણ.

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

ચંબુ. તંબુ. જાંબુ. જંતુ. સિંધુ. વાળુ. દયાળુ. માયાળુ. ગુરુ. ધરૂ. તરૂ. શરૂ. વરૂ. વારૂ. મનુ. નાનુ. ભાનુ. વહુ. બહુ. બેઉ. ઋતુ. ધાતુ. વસ્તુ. બાપુ. પેઢુ. કોલુ. ટટ્ટુ. પશુ. ચરાઉ. ચઢાઉ. સુતરાઉ. મહેનતુ. તમાકુ. આળસુ.

તિથિ. મિનિટ. ટિકિટ | હિંમત. કિંમત. નહિ, જગપતિ. પ્રીતિ. વનસ્પતિ. ભક્તિ. યુક્તિ. જુક્તિ.

ખેડુત બહાદુર. પાટલુન. નિમણુક. હળપુણી. અઠવાડીઉં. પખવાડીઉં. અભાગીઉં. પગથીઉં. ખાબોચીઉં.

ઝટ. ઘટ. કાટ. ઘાટ. ફાટ. માટ. વાટ. હાટ. છીંટ. કુટ. પેટ. ભેટ. લોટ. સપાટ. સ્લેટ. પોપટ. ગભરાટ. ચળકાટ. રાજપાટ. ખડખડાટ.

ઠઠ. મઠ. પીઠ. જેઠ. શેઠ. ઠોઠ. હોઠ.

ગઢ, ટાઢ. દાઢ દૃઢ.

રત. માત. રાત. લાત. હાલત. હેત. ખંત. સંપત. અનંત. [વદ. રદ. યાદ. સૂદ. કેદ.

જોડાક્ષર.

પરમેશ્વરે, કર્યું, ભક્તિ, પૃથ્વી, ધર્મશાળા, બનાવ્યો, બાંધ્યું, આવ્યો, ક્યાંથી, ચંદ્રમા, સરજ્યાં, સરજ્યું, ઊઠયો, વર્ણન, ભ્રમર, પૂર્વે, ચંદ્ર, ભકત, ધ્યાન, સુક્કાં, પત્ર, શ્રાવણ, વસ્ત્ર, ત્રીસ, ચૈત્ર, પર્વ, રસ્તો, પિત્તળનાં, લક્કડ, પુષ્કળ, દ્રાક્ષ, સજ્જડ, ડાહ્યા, દોસ્ત, બચ્યો, ઝાલ્યો, પ્રેમ, ભાગ્ય-શાળી, વિદ્યા. પુત્ર, શીખ્યો, વિચાર્યું, મસ્તીમાં, પહોંચાડયો, જક્કી, બચ્ચું, પ્રાણીઓ, અજાણ્યું, સમજાવ્યું, ઊંઘ્યાં, મુદ્દલ, ભાગ્યે, કરડયો, પસ્તાયો,

પહેર્યાં, યત્ન, ફાવ્યો, ભીડયો, છટ્ટી, નિર્ધાર, ચકબિલ્લુ, કચ્છ, ઠરાવ્યા, બિલ્લુ, ઠર્યા, કિલ્લો, ચક્કર, રહ્યો, થાકયો, ઉઠાડયો, દૃઢ, છુટ્ટો, જામ્યો, પાળ્યું, મિત્ર, અર્ધું, સ્વાદે, ધાન્ય, ભાંગ્યું, દોડયો, ફૂટયું, પસ્તાયો, જણાવ્યો, દાબ્યો, ક્યારે, ઠટ્ટા, કલેશ, રામચંદ્રજી, દર્પણ, શ્રીરામ, કૌશલ્યા, પૂર્વ, ઊગ્યો, ઇચ્છા, માર્યાં, ગણકાર્યું, સર્વે, રાખ્યું, વળ્યું, પ્રધાન, મંગાવ્યા, વિચાર્યું, બ્રાહ્મણ, વિદ્યાર્થી, મૂર્ખ, ઈશ્વર, જન્મ, ગુસ્સો, પસ્તાઈ, પસ્તાય, ગાર્ડ, સ્ટેશન, સોંપ્યો, પાળ્યો, નવાડયો, જણાવ્યું, ફેંકયું, કેળવ્યો, બાંધ્યો, વચ્ચે, ખસેડયો, ચઢાવ્યો, ખવડાવ્યા, માન્યો, ઓઢ્યો, પૂછયું, અલ્લા, નીમ્યો, સાંભળ્યો, ચોકખું, પહોંચ્યા, જડયું, અર્ધો, ગુમાવ્યો, ત્રણ, કર્યું, ઉંચકયા, ખુલ્લું, બગાડયું, બન્યો, નિહાળ્યું, ડર્યો, કહ્યું, ભૂખ્યો, વેચ્યો, લજવ્યું, દોડયું, ઝાલ્યું, ભૂખ્યું, ભર્યાં, સોંપ્યું, બટ્ટી, ચાંપ્યા, દાઝયું, આણ્યો, રડયું ખડયું, આપકર્મી, પરણાવ્યો, તીર્થ, છોડયું, લશ્કર, પ્રાર્થના, દુશ્મન, ભેટયા, મેળવ્યું ચર્યો, ફુલાવ્યું ઉતર્યો,

ભૂલ્યો, સૂજતો, પહેર્યાં, વર્ગ, સ્ત્રી, અર્ધા, ચોકખાં, રસ્તો, સસ્તું, વસ્તુ, વસ્યાં, પ્રભુ, સરજાવ્યાં, સૂર્ય, સ્હોય, વનસ્પતિ, પત્થર, પશ્ચિમ, ઉત્તર, સ્લેટ, વિજયા, સહેય, સુકાવ્યું, બંદોબસ્ત, ખેડયું, માસ્તર, ડાક્તર, ઈશ્વર, લક્ષ્મણ, નિર્દય, છિદ્રો, સિક્કા, સસ્તું, અત્તર, અન્ન, લઈ, કયારા, કયારડા, તત્કાળ, બગાડયું, હુન્નર, ઉદ્યોગી, નાખ્યા, પ્રીતિ, ત્રીસ, ટટ્ટુ, ખચ્ચર, ઇંદ્રિયો, સાંભળ્યો, કત્થાઈ, વત્તા, બારતો.

મળતા જોડાક્ષર.

:o:

પર્વ, સર્વ, વર્ગ, ગાર્ડ, માર્ગ, તીર્થ, પૂર્વ, મૂર્ખ, સૂર્ય, કર્મી, અર્ધું, અર્ધી, ગણુકાર્યું, ભર્યું, અર્ધા. કર્યાં. માર્યાં, પહેર્યાં, કર્યો. ચર્યો. ડર્યો, ઉતર્યો. પ્રાર્થના, વર્ણન, નિર્દય, દર્પણ, વટેમાર્ગુ,

ચૈત્ર. પત્ર. પુત્ર. ચિત્ર. મિત્ર. ત્રણ. ત્રીસ. પ્રાણ. પ્રેમ. ભ્રમર. પ્રધાન. શ્રાવણ. બ્રાહ્મણ. પ્રીતિ. સૂજે. સૂજતો. ચંદ્ર. ચંદ્રમા. ઇંદ્રિયો. વસ્ત્ર. સ્ત્રી.

ચક્કર, નક્કર, ડુક્કર, લક્કડ, સજ્જડ, ખચ્ચર, બચ્ચું, વચ્ચે, સિક્કા. જક્કી, છુટ્ટી. કટ્ટા. ટટ્ટુ. અત્તર. ઉત્તર. ઉત્તમ. પિત્તળ. વત્તા. સાલ્લા. અલ્લા, બિલ્લુ. કિલ્લા. ખુલ્લું. સુલ્લાં. પલ્લવ. મુદ્દલ. ગુસ્સો.

અજ્ઞ. હુન્નર. જગન્નાથ. લઠ્ઠ. છઠ્ઠી. ભટ્ઠી. ચિઠ્ઠી. પત્થર. કત્થાઈ. વિદ્યા. વિદ્યાર્થી. ઉદ્યોગી. ચોકખાઈ. ગુચ્છો. કચ્છ. ઇચ્છા. વહ્યા. રહ્યા. ડાહ્યો. કહ્યું. રહ્યું. કહ્યાગરૂં. ભક્ત. ભક્તિ. જુક્તિ. યુક્તિ. દુશ્મન. લશ્કર.

પરીક્ષાના ડિકટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

પરમેશ્વર. ભક્તિ. પૃથ્વી. બાંધ્યું. ચંદ્રમા. દયાળુ. હોશિયાર. વર્ણન. ભ્રમર. કુટડા. ચંદ્ર. ધ્યાન. પત્ર. પંખેરૂં. ઋતુ. શ્રાવણ. વસ્ત્ર. તિથિઓ. અશાડ. વિખુટા. પિત્તળ. મિઠાઈ. પુષ્કળ. સુતરાઉ. દ્રાક્ષ. સિપાઈ. કુદકી. કૂદતી. સજ્જડ. ડાહ્યો. ટીકરૂં. નિશાન. ઢગલા. અથડાયું. છુંદાઈ. ભાગ્ય-

શાળી, લિદ્યા. શેડાણી વિચાર્યું. ચૌટું. ગધેડું.
પહોંચાડયો. હાડવૈદ. જપ્તી. ફૂંફ, પિવાડતો, વિઆય,
સાચવણ, ચાંદની, ઊંઘ્યાં, સટકી, રિસાળ, સુદ્દલ
ભાઈભાંડુ, ઢોંગ, પાટલુન હિંમત, છટ્ટી,
યત્ન, ચગદાઈ, કિલ્લો, ચક્કર, ઘૂમી, રહ્યો, ઉઠા-
ડયો, ભૂલથાપ, દૃઢ, છુટ્ટી. અર્ધું, સ્વાદે, કુટુંબ.
ધાન્ય. અંગેઠી, ધોતલી, દોડયો. કુટેલું. પસ્તાયો.
ઢીંગલી. ઝૂટવી. ખેંચતાણ, સહીઅરો, વિવાહ.
કટ્ટા. કલેશ. દર્પણ. કૌશલ્યા. ગણકાર્યું. દશરથ.
બ્રાહ્મણ. વિદ્યાર્થી. મૂર્ખ ધણિઆણી. ઇશ્વર.
લોહિઆળું. ભાંગીતૂટી, પસ્તાઇ, સ્ટેશન, સંદેશો.
સોંપ્યું. દુઃખ, હુંફાળું ગોઠવણ. સિસોટી. મિનિટ.
હીંચકા. દોરડું. હિંચોળે. ઢીમણું, ઓદ્ધો. રૈયત.
નીમણુક. પૂછયું. દીલગીરી. ઢેકાઢળીઆ. ચોકખું
ગુમાવ્યું. શિખામણ. નિહાળ્યું. ખૂબસુરત. ભૂખ્યો.
શીંગડું, ખડખડાટ, ગભરાટ. ભટ્ટી. પિએર. તીર્થ
ઉદેસીંગ. ઓચીંતો. લશ્કર. તઠંગધુમ. દુશ્મન.

ગુસ્સો હંમેશાં. પ્રજાનો. સ્ત્રી. અંગુઠીઆં. ધોબણ. મહિમા. સિંધુ. સરિતા. રળિઆમણી. સ્હોય. વનસ્પતિ. પલ્લવ. નાળિએર. વિશેષ. શિખંડ. પશ્ચિમ. દક્ષિણ. વસ્તુ. સ્લેટ. વિજયા. મુકુંદ. કુટપટી. મધ્ય. પગથીઉં. ટેબલ. ખુરસી. નિચાણ. ઇશ્વર. ઇશાન. અધિકારી. બંદોબસ્ત. ઢેઠ. તલાટી. માસ્તર. ટપાલી. ગેરહાજર. દાકતર. ઘોંઘાટ. લક્ષ્મણ. ટિકિટ. મિનિટ. નિર્દય. જંતુ. છિદ્રો. તાંબાકુંડી. કથરોટ. સિક્કા. ટંકશાળ. ધાતુ. મેળવણી. શિરોઇ. ચળકાટ. પાંદડી. સુગંધ. ધુપેલ. ઉપલાણ. સાદડી. ગુચ્છો. સળંગ. ઢેબરાં. અથાણું. કૌવતવાળું. આળસુ. હળપુણી. ધુસરી. ખિન્ન. સંતોષ. લડ્ડુ. ઉત્તર. ઉત્તમ. ઢાંકણું. અગિઆર. શિઆળવાં. તત્કાળ. ધુણી. રક્ષણ. હુન્નર. ઉદ્યોગી. ભિંજાતું. તણુખલું. નીમકહલાલ. પ્રીતિ. ટટ્ટીઓ. કુહાવે. અડીઅલ. કહ્યાગરૂં. કાંડું. પેડુ. ઢીંચણ. ઇંદ્રિયો. ધબાકો. જ્ઞાન. સાહ્યા. જાંબુડો. કત્થાઇ. મૂંઝે. ફલાનલ. દોશીવાણીઆ. ઢાંકણ. ભીંગડાં.

રા. રા. ચુનીલાલ ઘેલાભાઈ શાહ.

સાર્વજનિક હાઈસ્કુલના હેડમાસ્તર સાહેબ પોતાના પત્રમાં લખે છે કે: "તમારી ભૂગોળની ચોપડી (સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકનો 'ભૂગોળ શિક્ષક') માં શહેરની જાણવાજોગ વિગતો અને સ્થળોનો સારો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે પરીક્ષા વખતે તમારી ચોપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઇ પડશે."

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના ભૂગોળ શિક્ષક માટે અભિપ્રાયો.

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બી. એ. પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માજિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

પોતાના તા૦ ૨૨-૨-૧૫ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

"તમોએ મોકલેલું" સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક" નામનું પુસ્તક જોઇ ગયો છું. સુરત શહેરની ભૂગોળ શિખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઇ પડશે"

અદ્યાપિ બહાર ન પડેલી એવી

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા.

જામનગર અને વાંકાનેર સ્ટેટમાં બીજા ધોરણ માટે
ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજુર થએલા

કાઠીઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં
ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર થએલા

"અંકગણિતનાં મનોયત્ન" પાંચ આના

તર્કશક્તિનું તાળું ઉઘાડનાર શ્રેષ્ઠ કુંચી
"મુખગણિત શિક્ષક" જ છે. માટે
"મુખગણિત શિક્ષક" ખરીદો

બાળવર્ગનો	૦-૧-૬	ત્રીજા ધો૦ નો	૦-૨-૬
પહેલા ધો૦ નો	૦-૧-૪	ચોથા ધો૦ નો	૦-૪-૦
બીજા ધો૦ નો	૦-૨-૦	પાંચમા ધો૦ નો	૦-૪-૦

"ભૂગોળ શિક્ષક" તૈયાર છે.

સુરત જિલ્લાનો ૦-૩-૦ | ચોર્યાસી તાલુકાનો ૦-૨-૦
સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ૦-૩-૦

બાળપોથીથી પાંચમી ચોપડી સુધીના

"ડિકટેશન શિક્ષક"

ગુજરાત, મુંબઇઇલાકો, અને હિંદુસ્તાનની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માંગો

કર્તા—**છગનલાલ મોતીરામ શાહ**, શાહપોર—સુરત